Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR* in *Unicode* project, http://www.unicode.org/udhr.

Ninsaal yel-segdt nov gânegr sebre (voomd 1948)

Keoogre

B wilgame tư ninsaal bơơd fãa tara a burkīndlim la a yel-segdư tốod sẽn pa yud a to, tư b pa tõen n dưk tốod-bãmb n koos bư n tek a badawã, n yaa dũni wã bãan gãaga, ned fãa sẽn so a vum tư vembd kaala, la wẽg-taab kaalem dũni wã pơgẽ yẽgrã.

B wilgame tư ninsaal sẽn da tog ne yel-segdu ninsã kaalmã waa ne bi-beelem la pãng buud toor-toor sẽn sãam dũni wã zãng sũuri, la b yãkamen moon tư dũni ning sẽn na n wa zĩnd-a tư ninsaalbã na n wa so b mense, n tõe n gom b sẽn date, n tẽ b sẽn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudã fãa pʊgẽ wã, n yaa ninsaal sẽn baood ne a sũur fãa n yưdã.

Tư sẽn yud fãa yaa tư ninsaal yel-segdư wã tog n paamame tư b koglg-b ne noy buud sẽn na yul tư ned ra wa bao a sẽn na maan n põs pãn-wõrdem b sẽn maand-a n kong n wẽneg n kẽ wẽnem maan n lebs pōgẽ wã.

D sẽn mi tư segdame tư d keng tẽms ne taab zood yõkr zĩndgrã.

D sẽn mi tư nasõzini (tẽmsã fãa lagem-n-taar kãsengã) le mooname n wilg b tẽeb ninsaal burkīndlem la a tư-lem pãnga, pag la rao yel-segdt sẽn zem taabã, tư b le wilgame tư b ratame n mao n paas ninsaalbã vưm sõmblem tư yư ned fãa sẽn so a meng vưmẽ wã tư yel kãng pãng yug a pĩndã.

D sẽn mi tư tẽms nins sẽn be nasõzini lagem-n-taarã pʊgẽ lagma ne lagem-n-taarã n nk sard n na n sõng tư dũni wã pʊgẽ bư ned fãa tũ ninsaalb velsegdư wã sẽn gãneg nov ninsã.

D sẽn mi tư ninsaal yel-segdư noy bãmba gãnegr sã n yư lagem-n-taarã ne a kẽedbã n na n naag taab n maan-b n na n sõng tư b tữubã yư sõma wã.

Pipi koɛɛga.

Ninsaalbã fãa sã n doge, ned fãa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebã fãa zema taab b yel-segdt la b burkīndlem wɛɛngẽ. Nebã fãa tara yam la tagsgo, ned fãa togame n vtund ne a to saam-biir pʊgẽ.

Koeeg a 2 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n dt seb-kãnga sẽn gãneg noy ninsã yõodo tt bakr buud ka zĩnd ye, pa tũus f sẽn yaa buud ning ye, f yĩng kỗbg sẽn ya-a soab ye, f yaa pag bt rao ye, f wẽnd-sor sẽn ya-a soab ye, f sẽn yãk n tik politik ninga, bt tẽeb buud a to ye, f tarem sẽn ya-a soab ye, f sẽn dog ne b rãmb ye, bt bữmd buud a taab sẽn bakd ye.

Sẽn paasde, pa tõe n tik ned tẽng politik neng sẽn ya-a soab n bak a soab noy-bãmbã yõod rub wɛɛngẽ ye, pa tũus tẽngã sã n so a menga bị a sã n be zamaan a to vembdẽ.

Koeeg a 3 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n vunde, n soog a menga la a gũnug a menga.

Koeeg a 4 soaba.

Pa tog n dık ninsaal buudâ fãa n maan yamb ye bun weoog-a ye. Yembdã ne nebã koosgã gudgame, ba sẽn wa n ya yembd buud nin fãa.

Koeeg a 5 soaba.

Pa tog n stbg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n stbg ninsaal tt stbgrã yt toog wosgo, tt pa sẽn na maan ninsaal ye.

Koeeg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor tư sẽn wa n ya sĩig ning fãa, bư b sak n deeg a sẽn yaa ned ning buud bō-kaoor soog taoore.

Koeeg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgo tt bakr ba a ye pa zīnd ye. Nebã fãa tara sor n tõe n paam tt b koglg-b ne bakr buud fãa sẽn na n wa maan n kus seb-kãnga noy wã sẽn gãnegã, ne bũmb nins sẽn na n wa ne bakr-bãmba.

Koeeg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n kẽng a tẽngẽ bʊʊd soog taoore n tư bʊ ne weoogre, stbgr buud fãa b sẽn maan-a, tư ninsaalb yel-segdư sebrã gưdge, tư laloa mi tiiri.

Koeeg a 9 soaba.

Pa tar sor n tõe n yõk ned zaalem, n pag-a roogo bun yiis-a a tenge n tuning ziig a to tulaloa zutiir ye.

Koeeg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sẽn wilgã, t'a yell ta bʊ-kaoodb sẽn so bʊʊdã, n tõe n kao tư pãn-dãmb ka lob b toogo, la sẽn bʊʊd sưd taoore, tư b bʊ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdư bư a tưlae-yɛla, bư n wilg b sẽn yet tư yẽnda soabã maana bữmb ningã kongr sẽn taẽ.

Koεεg 11 soaba.

- 1. B sã n yeel tư ned maana bơmb sẽn kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bơ-a lame tư bơơdã yư neb fãa taoore, t'a paam sõangd sẽn mams n paas a poorẽ fãa, ket n ya wa yẽnda soabã pa maan bữmbã ye.
- 2. B pa tõe n bʊ ned n paalg-a bũmb a sẽn maan bt a sẽn pa maan yĩnga, sã n mikame tt yellã sẽn maanã wakato, bʊʊd soog nengẽ yel bãmba ra pa kis ye. Sẽn paasd me, b sã n bʊ yellã, b pa tar sor n tõe n kõ ned ning sẽn maan-a yellã stbgre tt yug yellã sẽn maanã sasa laloa sẽn da gãneg stbgr buud nins yel-bãmb wɛɛngẽ wã ye.

Koeeg 12 soaba.

[Missing]

Koeeg 13 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n gỗ a tếngẽ, n kẽng zĩis nins fãa a sẽn date, la a yãk a sẽn dat n zĩndẽ.
- 2. Ned buud fãa tara sor n tõe n yi tếngẽ n lebg n wa a meng tếngẽ, a le tara sor n tõe n yi a meng tếngẽ n kẽng tẽn-taaga la a le lebg n wa a tếngẽ.

Koeeg 14 soaba.

- 1. Ned sã n wa be toog zug tếngễ tư b namsd-a wōsgo, a soab tara sor n tốe n yi n bao gãag-sobend têms a taabễ, a le tara sor n tốe n paam tư b reeg-a tên-bãmbễ.
- 2. La sã n mikame t'a sẽn maanã, laloa gidgame ti b mik ti yaa sida, bi sã n mikame t'a sẽn maanã pa zems ne nasõzini (tẽmsã lagem-n-taar kãsengã) sẽn gầneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koeeg 15 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tēng-n-biilim tika.
- 2. B pa tar sor n tõe n wõr ned n menes a tẽng-n-biilim ye, b le pa tõe n gıdg-a t'a ra teem a tẽng-n-biilim ye.

Koeeg 16 soaba.

- 1. Pag ne rao yʊʊmd sā n ta kãadem b tara sor n tõe n kẽ kãadem la b tilg yir tư pa tũus b yiibã buud sẽn ya-b rãmba, b tẽng-n-biilim bư b wẽnd sor tũudum. Kãadmã kẽesg noy pʊgẽ, b yiibã yel-segdt yaa a ye, pa yud to ye, kãadmã vum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdt wã ya a ye.
- 2. Kãadem pa tõe n kẽes tự pa tũ ne kãad-ratbã sakr sẽn pa tũ ne modgr ye.
- 3. Zak yaa teng yegre (teng bon-bulli). A yaa teng yum suuri. Tenga neb togame n koglg-a, goosneera (leta wa) togame n koglg-a.

Koeeg 17 soaba.

- 1. Ned buud fãa, f ya f ye bi f bee sull pæga, tara sor n so a bũmbu.
- 2. B pa tõe n wõr ned n deeg a sẽn so ye.

Koeeg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sẽn date, n bʊgs a sẽn date la a tũ wẽnd-sor ninga a sẽn date. Sor-kãng a sẽn tarã wɛɛngẽ a tõeeme n teem wẽnd-sor n tũ bι n teem tẽebo a le tõeeme n wilg a wẽnd-sor bι a tẽebo ne kaorengo, maana maanego tι yι yẽnda a ye bι n naag ne a taaba tι yι neb sʊka bι bãmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tẽ a sẽn date la a gom a sẽn date, rẽnda n kư tư ned pa tog n zoe rabeem ne a tẽeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bãng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zĩĩg fãa n pa ges tẽmsã tods ye, tư vư ne rabay buud fãa a sẽn date.

Koεεg 20 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sẽn pa tar yɛla (sẽn pa na n wa ne gudgri).
- 2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kẽ lagem-n-taar pʊgẽ ye.

Koeeg 21 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a tẽng vum tơơmẽ, a tõeeme n maan tơơmd a toore bư tũ ne neb b sẽn yãk tư b let lagem-n-taara sull n tơmdẽ, tư nin-bằmb yãkrã yaa sẽn maan tư pa tũ ne modgr ye.
- 2. Nin-buiidã sẽn dat bũmb ninga la tẽngã zãab tơơm tikda.
- 3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sẽn na n maan tư zãmb ka zĩnd ye, votã me tara wakat sõor n tog n le maane, votã tõeeme n maan tư yư nin-buiid vote, bư gỡls n vot buud a to sẽn wẽnd wa bãmba sẽn maand tư ned fãa tõe n yãk a sẽn dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fãa, a sẽn yaa nin-buiidã ned a ye wã yĩnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogā sõngre. Sõngrã yaa arzɛka, vum sõmblem la rog-n-mik wɛɛngẽ sẽn yaa tuae ne ninsaal burkĩnd la a turlem baoobo, a mengã yidgr yĩnga, sẽn na n tũ ne tẽnga meng tʊʊmde n paas tẽms ne taab lagem-n-tʊm pãng tɪ zems ne tēng fãa tʊʊm võgeng sẽn ya to-to la a laog sẽn zem tɛka.

Koeeg 23 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam toomde, n tõe n yãk a sẽn dat toomd ninga tư tũ ne toomdã kũun sẽn na n maan tư wẽgb pa zĩnd ye, la b koglg-a ne toomã kaalem.
- 2. Nebã fãa tog n paama yaood sẽn zems ne b sẽn maan trưmd ningã tư wẽgb ka ye.
- 3. Ned ning fãa sẽn tʊmd-a toga ne yaood sẽn zems a sẽn maane, ti sẽn paamdã sek yẽnda ne a zak rãmb vum tư yư burkĩnd pʊgẽ, tư sã n mik tư segdame; bư a paam tư b paas-a sõngr buud a taaba.
- 4. Ned buud fãa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg sẽndika sulli (tontomdb sõngr sulli) sẽn na kogend tontomdbã nafo.

Koeeg 24 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n paam voosem la yõ-noogre, bũmb zãng la toomã wakat sõor tɛk wilgri n paas voosem. Voosmã geendame n tar wakat-wakato, voosmã sasa b tog n yaoa a soaba.

Koeeg 25 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tarem sẽn na n sek a meng la a zak rãmb laafi la b vum sõmblem baoobo, bũmb zãng la rubã wɛɛngẽ, yeelgrã (futã), zĩ-gãadgã, tưbsgã n paas vumã sõmblem baoob tʊʊm nins sẽn segd-b ne yẽ wã. A sã n wa pa tar tʊʊmde, a sã n wa bẽedẽ, a sã n wa lebg kamsa, a sã n wa lebg pʊg-kõore bư ra-kõore, a sã n wa kʊʊle bư bũmb buud a taab sã n wa kư t'a pa le tõe n dulg la a ges a meng yelle, tư yaool n pa tũ ne yẽnda a maan tư yellã paam-a, a togame n paam sõngre.
- 2. Biig pσg sasa la a yãadem wakato, a tara sor n tõe n paam sõngre la koglgo. Kamba fãa, f roga kãadem pσgẽ tι b rogame tι b ba rãmbã pa kẽ kãadem ne taaba, b fãa segda ne sõngre.

Koeeg 26 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengã tog n yu zaalem, ba tı na yı yãadmẽ kaorengã (kaoren-sıngã). Yaa tılae tı kambã paam kaoren-sıngã. Tōōm-minim la nus tōōm zãmsg kaorengã togame n piuugi. Karen-do bɛdã kaorengã tog n maaname tı neb nins fãa bãngr sẽn sek be taabã paam n kẽ tı zãmb pa zĩnd ye.
- 2. Kaorengã sẽn tog n gẽeg bũmb nins yaa ninsaal mengã yidgri la ninsaal yel-segdt noy sebrã tũub pãng paasgo. Kaorengã togame n sõng tt tẽmsã ne taab wơm taab moore, buudã toor-toorã bt wẽnd-sor tũudum toay-toayã wơm taab moore, tt sull fãa sak a to sẽn yala la b yõg taab zoodo. A togame yasa n sõng tt nasõzini (tẽmsã ne taab lagem-n-tay kãsengã) tơơma kẽng taoore, sẽn na yil ti bãana gãand dũni wã pơgẽ.
- 3. Ba rãmbã n yaa pipi n tar sor n tõe n yãk wubr ning buud (kareng ning buud) bãmb sẽn dat tư b kambã paame.

Koεεg 27 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidã rog-n-mik sull tʊʊmē (vumē), n rt tʊʊm-minmã bãngr yōodo la a naag n tʊm bāngrã baoob tʊʊmē wã la a paam n dt tʊʊm bāmba sēn wat ne yōod ninsi.
- 2. Ned fåa tara sor n tõe ti b koglg a bằngr yōodo la a bằngr teedo, ti yaa sebr la a gʊls yã, bi yaa te-naands la a maan yã.

Koeeg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat tư bãan zĩnd nebã ne taab sʊk tēnsẽ wã, la tēnsã ne taab sʊka, tư seb kãnga sẽn wilg yel-segdu ninsã tỗog n paam n yư sưda

Koeeg 29 soaba.

- 1. Ninsaal tara tulae-toom ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan tı pa yı na a nebã pogẽ vum ye.
- 2. Ned yel-segdt tũub pʊgẽ, la a sẽn tar sor n tõe n maan a sẽn datã wɛɛngã, ned fãa toaag sẽn tekẽ yaa laloa sẽn wilg bũmb ninsa, sẽn na yd n sõng tt ned fãa bãng a to yel-segdt la a sẽn tar sor n tõe n maan a yam. Sẽn paasd me, yaa sẽn na yd tt b tõog n tũ ninsaal yum

sõmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sõmblem baoobo, sã n yaa tẽng zãab buud ning sẽn ya nin-buiid naam n zãad-a wã.

3. Yel-segdt bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n dtk n maan tt pa yt wa nasõzini sẽn gãneg noy ninsã sẽn datã ye.

Koeeg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rīk t'a yī wa tēng a ye, goosneer a ye bī ned a ye yell ye, t'a soab tik rēnda n dat n maan būmb sēn na yīl n sãam yel-segdī la maan-m-yam nins sebrã sēn gomd-b rāmb yellã ye.